

ÅRSMELDING 2020

INNHOLD

Om Animalia	3
Forord	4
Organisering og finansiering	5
Sauekontrollens formål	5
Aktiviteter i Sauekontrollen i 2020	6
Satsingsområder 2021	7
Statistikk fra Sauekontrollen	8
Begrep og definisjoner	9
Historisk utvikling	10
Landoversikt	12
Medlemsoversikt og besetningsstruktur	13
Rasefordeling	14
Lammetall og lammetap	15
Tilvekst og høstvekter	19
Avdrått	21
Slakteresultater	24
Helseopplysninger i Sauekontrollen	28
Mean production in norwegian herds	30

ANIMALIA AS
Lørenveien 38, Pb 396 Økern, 0513 Oslo
Tlf.: 23 05 98 00.
E-post: animalia@animalia.no
Forsidefoto: Animalia/Jonas Ruud
Tekst: Mina Klaseie og Marit Lystad
Trykk og design: Konsis, 210666
animalia.no

OM ANIMALIA

Animalia er Norges ledende fag- og utviklingsmiljø innen kjøtt- og eggproduksjon. Vi er en nøytral bransjeaktør som tilbyr norske bønder, hele den norske kjøtt- og eggbransjen og samfunnet for øvrig kunnskap og kompetanse gjennom husdyrkontroller og dyrehelsetjenester, beredskap, driftskritiske fagsystemer, forsknings- og utviklingsprosjekter, e-læring og kursvirksomhet og allmenn kunnskapsformidling.

Animalia skal bidra til økt verdiskapning, reduserte kostnader og høy tillit til norsk kjøtt- og eggproduksjon. Animalias virksomhet styrker bærekraft og langsiktig konkurranseskraft for bonde og bransje gjennom å levere kunnskapsbaserte, nyttige og kostnadseffektive tjenester.

Foto: Animalia/Grethe Ringdal

FORORD

Basert på tall fra 1. mars 2020 var 39,4 prosent av landets sauebesetninger og 52,3 prosent av landets søyer registrert i Sauekontrollen. Antall besetninger med sau i Norge går nedover, men antall søyer har gått noe opp igjen etter et rekordlavt antall vinteren 2019. Dette har antagelig sammenheng med tørkesommeren 2018 og at det ble beholdt færre avlsdyr påfølgende vinter som følge av begrenset tilgang på vinterfôr.

Gjennomsnittlig besettingsstørrelse i Sauekontrollen er 88 dyr, en oppgang på 7 dyr fra 2019. Størsteparten av besetningene er likevel små og 42 % av besetningene har inntil 50 para søyer.

Flere steder i landet var det en sen vår og det gjorde at mange måtte utsette slipp på fjellbeite på grunn av store snømengder i fjellet. Dette gjorde at lammene var 6 dager eldre ved vårveiing i 2020, sammenlignet med 2019.

Tilveksten blei også noe lavere enn i fjor. Det skal nevnes at vårt tilveksten i 2019 var rekordhøy (344 g/dag), mens den i 2020 var 332 g/dag.

Når vi rangerer dataene fra Sauekontrollen inn i beste, midterste og dårligste tredjedel av medlemmene så ser vi at det er store forskjeller. Det gjelder både når man ser på antall fødte lam per sau, men også når man ser på i hvilken grad lammene overlever hele sesongen. Dette viser at mange har et forbedringspotensial.

Vi håper medlemmer og andre saueinteresserte bruker årsmeldingen aktivt. Den kan brukes til å sammenligne egne resultater med landsgjennomsnittet, som et oppslagsverk og inspirasjonskilde til forbedringspunkter i egen drift. Årsmeldingen finnes også som en heldigital utgave på Sauekontrollens hjemmesider under menyen årsmeldinger.

For Samarbeidsrådet for Sauekontrollen og Helsetjenesten for sau

Pål Kjorstad
Leder

Mina Klaseie og Marit Lystad
Sauekontrollen

Tore Tollersrud
Helsetjenesten for sau

Foto: Animalia/Grethe Ringdal

ORGANISERING OG FINANSIERING

Animalia AS har administrasjonen av Sauekontrollen sentralt og står for drift og utvikling av databasen og for verktøyene for medlemmer og rådgivere. Slakteriene, med deres rådgivere, har det lokale ansvaret med oppfølging av medlemmene. De innsamlede data er grunnlag for statistikk, dokumentasjon, forskning og avlsarbeid på sau. Norsk Sau og Geit er ansvarlig for avlsverdiberegningene. Finansiering av drift og utvikling av Sauekontrollen dekkes av midler fra omsetningsavgift og medlemsavgift.

Samarbeidsrådet for Sauekontrollen og Helsetjenesten for sau er Sauekontrollens øverste veilegende organ. Det har vært avholdt 1 møte og blitt behandlet 9 saker i Samarbeidsrådet i 2020. Saker vedrørende regelverk, veilede priser, rettheter og plikter som følger av medlemskapet samt årsmelding, budsjett og prosjektsøknader om datautlevering, er saker som behandles i rådet. Samarbeidsrådet består av representanter fra Kjøtt- og Fjørfebransjens Landsforbund (KLF), Nortura og Norsk Sau og Geit (NSG). Animalia er sekretariat. Samarbeidsrådet for Sauekontrollen og Helsetjenesten for Sau har i 2020 bestått av: Finn Avdem (Nortura), Thor Blichfeldt (NSG), Pål Kjorstad (NSG) og Ida Mathisen (KLF).

SAUEKONTROLLENS FORMÅL

Sauekontrollen er åpen for alle saueholdere i Norge. Medlemskapet organiseres via slakteriene.

På bakgrunn av hendelser registrert i besetningen skal Sauekontrollen:

- Skaffe det enkelte medlem informasjon og dokumentasjon om egen buskap som grunnlag for produksjonsstyring/-planlegging og kvalitetssikring av produksjonen.
- Gi grunnlag for landsomfattende avlsarbeid på sau.
- Gi nødvendig informasjon til forebyggende helsearbeid og sykdomsbekjempelse.
- Skaffe dokumentasjon ved livdyrsalg.
- Gi nødvendige opplysninger for generell rådgiving, forskning, statistikk og prognoser.
- Være en del av de tiltakene som skaper aktivt og levende produsentmiljø.

SAMARBEID MED ANDRE PROGRAMMER OG UTSTYR

Sauekontrollen kommuniserer med flere eksterne aktører. I 2020 ble det rapportert lamming, vekter, paring og fostertelling via pc-programmet Led-Sau og fra BioControl sin lesestav HHR3000. Data fra Sauekontrollen kan også lastes ned til Led Sau og lesestaven. Vektdata fra de elektroniske vektene fra Knarrhult, Nessemaskin, Tru-Test, TePari og Gallagher kan leses inn via filoverføring til Sauekontrollen. Fra Tru-Test kan det i tillegg leses inn fostertellingsdata og individfiler (grupper) for videre masseregistrering i programmet. Sauekontrollen er i dialog med Allflex for å få en løsning med deres lesestav opp mot appen.

AKTIVITETER I SAUEKONTROLLEN I 2020

INFORMASJON

Sauekontrollen har vært synlig i form av fast spalte i alle utgaver av bladet Sau og Geit. Vi deltok med stand på Lam 2020 i Tromsø i begynnelsen av mars, men etter dette har de tradisjonelle messene vi pleier å delta på blitt avlyst. Det har vært holdt enkelte foredrag om Sauekontrollen, både fysiske og etter hvert over Teams. Omfanget av dette har vært betydelig lavere enn tidligere på grunn av Covid-19.

Sauekontrollens side på Facebook har etter hvert blitt godt etablert. Folk kan stille spørsmål til oss eller hjelpe hverandre, mens vi kan publisere tips til bruk av programmet, nyheter, frister, nedetid og annet. Per 31.12.2020 hadde siden 2 233 følgere, en økning på drøye 200 siste året.

DRIFT OG UTVIKLING

Driftsåret 2020 har totalt sett gått bra. I 2020 var Sauekontrollen nede i til sammen 15 timer. De største nedeperiodene var 20/12 med 9 timer og 9/6 med 2 timer. Ellers var nedetiden kort og som oftest i forbindelse med lansering. Det har vært noen tilfeller av synkroniseringsproblemer for appen, men disse løste seg relativt raskt.

Alle indeksutplukk har gått som planlagt og til fastsatt tid, og vi har mottatt data fra eksterne enheter og programmer. Animalia har hatt et godt samarbeid med bl.a. NSG, BioControl, slakteriene, Tru-Test forhandler og Lindholts Data rundt kommunikasjon og overføring av data til og fra Sauekontrollen.

Webversjonen av programmet har blitt videreført med små og store forbedringer. Førplanen er gjort komplett med alle moduler inkludert en rapport. Avtalen som ligger til grunn for Sauekontrollen ble oppdatert og alle medlemmer har måtte godkjenne den nye avtalen. Det har kommet på plass maler i registrering av helse, noe som var svært etterlengtet for å effektivisere registrering av gjentakende behandlinger. Det har blitt laget en ny paringskode som heter Omløp- ikke para. Denne har vært ønsket av flere brukere i mange år. En annen lenge etterspurtn funksjon er at man nå kan velge at søker som lagres med 0 foster i fostertelling automatisk får lammingskode Tom. Det gjør at disse dyra da er ferdig registrert for året.

Sauekontrollen App er et supplement til weben og er nyttig for å registrere enkelthendelser i fjøset og ute på beite. Den er også velegnet til å gjøre oppslag. Det ble registrert om lag 149 000 fødte lam og 115 000 vekter fra 1 343 besetninger via appen i 2020. Dette er en økning 9 000 lam og 3 000 vekter fra året før. I tillegg har det blant annet blitt registrert over 8 000 fostertellinger via appen. Det viser at appen har blitt en viktig for å samle data inn til Sauekontrollen. Det har vært to lanseringer på appen, en vår og en høst. Oppslagsmulighet på hold og tilsyn, ny rapport for søker med lammning, masseregistrering av etiketter, ny rapport for avdrått søye, mulighet for å registrere hold samtidig med vekt er noen av nyhetene.

RÅDGIVERNE BIDRAR

Sauekontrollen har dyktige og ivrige rådgivere ute i felt som har opparbeidet seg gode kunnskaper om Sauekontrollen. Rådgiverne er viktig både som brukerstøtte for sine medlemmer, men også for bruk av dataene til rådgivning i den enkeltes besetning.

Foto: Animalia/Jonas Ruud

SATSNINGSMÅRÅDER I SAUEKONTROLLEN 2021

SAUEKONTROLLEN APP

Sauekontrollens App har nå vært i bruk i 6 sesonger. Bruken har økt for hvert år. Vi får jevnlig gode innspill fra brukerne på hvordan den kan forbedres. Vi planlegger som vanlig med en lansering på våren og en lansering på høsten.

VIDEREUTVIKLING WEB

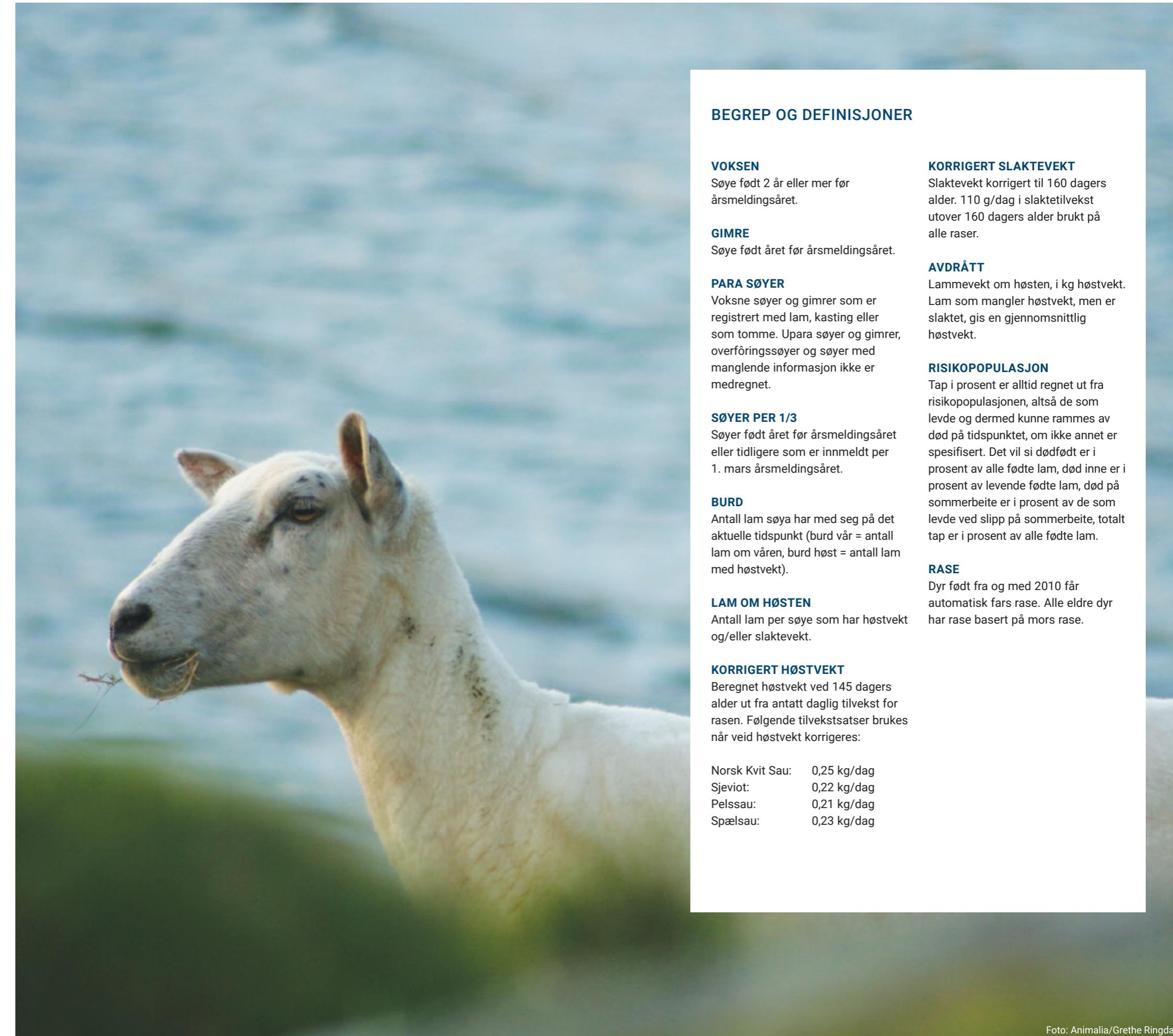
- Vi har en rekke fokusområder på agendaen for 2021:
- Ny innloggingsløsning.
 - Skille dødfødte lam i fullbårne og ikke fullbårne.
 - Egenerklæringskjema og helseattester til bruk ved salg av dyr.
 - Levere data til klimasmart landbruk når modellen er klar.
 - Design – ta en fot i bakken og se på muligheter for forbedringer som gir bedret brukeropplevelse.
 - Fokus på datakvalitet og valideringer både i eksisterende og nye data.
 - Kursmateriell og/eller e-læring om Sauekontrollen.
 - Forbedre både web og app basert på innspill og ønsker fra brukerne.

STATISTIKK FRA SAUEKONTROLLEN

Statistikken i årsmeldingen er basert på opplysninger samlet inn til den sentrale databasen til Sauekontrollen. Med i statistikken er alle innmeldte medlemmer som har registrert de aktuelle opplysningene i 2020. Disse dataene danner datagrunnlaget for tabellene i årsmeldingen. Unntaket er tabell 1 og 5 som ser på oppslutning for landet og fylket. Her er kun medlemmer som var innmeldt i pr 01.03.2020 inkludert.

Enkelte år gjøres det endringer i beregninger som får betydning for sammenligning tilbake i tid. Der dette er gjort er endring beskrevet ved den enkelte tabell og/eller markert med bruk av en tykk strek i tabellen.

Vær oppmerksom på grunnlaget bak statistikken. Antall dyr eller besetninger bak gjennomsnittet er oppgitt i de fleste tabellene. Der hvor frekvensen er lav, vil hvert enkelt tilfelle ha innvirkning på gjennomsnittet. Grunnet ulikt tallmateriale bak tabellene, og avrunding, kan samme verdi variere med noen få desimaler i ulike tabeller.

BEGREP OG DEFINISJONER

VOKSEN

Søye født 2 år eller mer før årsmeldingsåret.

GIMRE

Søye født året før årsmeldingsåret.

PARA SØYER

Voksne søyer og gimrer som er registrert med lam, kasting eller som tomme. Upara søyer og gimrer, overföringssøyer og søyer med manglende informasjon ikke er medregnet.

SØYER PER 1/3

Søyer født året før årsmeldingsåret eller tidligere som er innmeldt per 1. mars årsmeldingsåret.

BURD

Antall lam søya har med seg på det aktuelle tidspunktet (burd vår = antall lam om våren, burd høst = antall lam med høstvekt).

LAM OM HØSTEN

Antall lam per søye som har høstvekt og/eller slaktevekt.

KORRIGERT HØSTVEKT

Beregnet høstvekt ved 145 dagers alder ut fra antatt daglig tilvekst for rasen. Følgende tilvekstsatses brukes når veid høstvekt korrigeres:

Norsk Kvit Sau:	0,25 kg/dag
Sjekiot:	0,22 kg/dag
Pelssau:	0,21 kg/dag
Spælsau:	0,23 kg/dag

KORRIGERT SLAKTEVEKT

Slaktevekt korrigert til 160 dagers alder. 110 g/dag i slaktetilvekst utover 160 dagers alder brukt på alle raser.

AVDRÅTT

Lammevekt om høsten, i kg høstvekt. Lam som mangler høstvekt, men er slaktet, gis en gjennomsnittlig høstvekt.

RISIKOPOPULASJON

Tap i prosent er alltid regnet ut fra risikopopulasjonen, altså de som levde og dermed kunne rammes av død på tidspunktet, om ikke annet er spesifisert. Det vil si dødfødt er i prosent av alle fødte lam, død inne er i prosent av levende fødte lam, død på sommerbeite er i prosent av de som levde ved slipp på sommerbeite, totalt tap er i prosent av alle fødte lam.

RASE

Dyr født fra og med 2010 får automatisk fars rase. Alle eldre dyr har rase basert på mors rase.

Foto: Animalia/Grethe Ringdal

HISTORISK UTVIKLING

Tabell 1. Utvikling av medlemstall, søyetall og tilslutningsprosent

År	Antall buskaper ¹⁾	Tilslutning buskaper % ²⁾	Antall voksne søker ³⁾	Tilslutning søker % ⁴⁾
1982	5 300		236 738	
1989	5 645		279 897	
1990	5 594		284 440	
1991	5 557		294 051	
1992	5 397		295 984	
1993	5 282	21,2	289 010	
1994	5 256	21,2	303 097	
1995	5 367	21,8	303 828	
1996	5 310	22,3	297 144	
1997	5 170	22,5	288 849	
1998	5 061	22,8	285 133	
1999	4 925	22,6	279 924	
2000	4 929	22,9	291 673	26,9
2001	4 872	23,3	299 976	27,0
2002	4 783	25,4	304 539	27,1
2003	4 600	25,7	307 434	28,0
2004	4 402	25,8	309 573	28,1
2005	4 140	25,5	303 058	27,8
2006	3 935	25,4	291 905	28,6
2007	3 838	26,1	282 142	28,3
2008	3 928	27,4	275 180	39,8
2009	3 997	27,8	291 036	42,3
2010	3 899	27,4	295 725	42,3
2011	3 850	27,3	297 336	42,4
2012	3 850	27,6	306 947	44,0
2013	3 923	28,5	314 823	45,0
2014	4 313	31,3	302 155	43,3
2015	4 781	34,1	330 710	45,5
2016	5 199	36,5	360 982	47,9
2017	5 521	38,6	360 399	46,3
2018	5 449	38,2	474 307	49,3
2019 ⁵⁾	5 605	40,7	458 095	51,3
2020 ⁵⁾	5 378	39,4	474 067	52,3

1) Før 2008: Kun besetninger som innrapporterte lammingsopplysninger. Fra 2008-2017: alle besetninger innmeldt pr 31/12. Fra 2018 alle besetninger innmeldt pr. 1/3.

2) Før 2018: Medlemmer som andel av antall besetninger som søkte produksjonstilskudd for søker over ett år pr. telledato 31/12. Fra 2018: Medlemmer som andel av antall besetninger som søkte produksjonstilskudd til sau pr. telledato 1/3.

3) Før 2008: Søyer og gimer registrert med lam, kasting eller som tomme samt søker over ett år og eldre som er registrert ikke para. Fra 2008-2017: Søyer over 1 år, innmeldt 31/12. Fra 2018: Innmeldte søker pr 1/3

4) Før 2018: Søyetall som andel av antall søker over ett år det var søkt produksjonstilskudd for per telledato 31/12. Fra 2018: Innmeldte søker som andel av antall sauene det er søkt produksjonstilskudd for per telledato 1/3.

5) Tallene kan inneholde enkelte inaktive medlemmer og dyr. Disse systemutmeldes etter to år. Tallene justeres til neste års melding etter slik systemutmelding.

Tabell 2. Historisk utvikling av lammetall, tilvekst, høstvekt og avdrått per para søker

År	Totalt fødte lam	Levende fødte lam	Lam om høsten ¹⁾		Tilvekst fødsel/høst (g/dag)	Korrigert høstvekt (kg)	Korrigert avdrått (kg)			
			Uten kopplam	Med kopplam			Uten kopplam	Med kopplam		
1991			1,54			42,7	65,7			
1992			1,53			41,7	63,8			
1993			1,54			44,4	68,4			
1994			1,55			43,7	67,7			
1995	1,86	1,79	1,54		276	42,9	66,1			
1996	1,86	1,80	1,54		275	42,8	65,9			
1997	1,86	1,80	1,55		271	43,4	67,3			
1998	1,87	1,81	1,54		267	42,5	65,4			
1999	1,89	1,83	1,55		269	42,2	65,4			
2000	1,90	1,84	1,58	1,63	274	44,2	69,9	71,9		
2001	1,93	1,87	1,59	1,64	271	43,8	69,8	71,9		
2002	1,93	1,87	1,60	1,65	276	44,5	71,0	73,0		
2003	1,96	1,89	1,60	1,65	270	43,7	69,9	72,2		
2004	1,98	1,90	1,63	1,66	278	44,8	73,0	75,6		
2005	2,00	1,92	1,62	1,69	281	45,1	73,2	75,6		
2006	2,05	1,97	1,63	1,68	276	44,5	72,5	75,3		
2007	2,05	1,97	1,64	1,70	275	44,4	72,6	75,8		
2008	2,07	1,98	1,63	1,71	283	45,5	74,2	77,6		
2009	2,09	2,00	1,64	1,71	279	44,9	73,5	76,8		
2010	2,10	2,01	1,63	1,69	277	44,6	72,8	76,1		
2011	2,10	2,01	1,61	1,69	272	44,0	70,8	74,4		
2012	2,07	1,98	1,60	1,68	279	44,9	71,8	75,4		
2013	2,11	2,01	1,60	1,70	272	44,1	70,7	74,9		
2014	2,11	2,02	1,62	1,73	284	45,6	73,8	78,7		
2015	2,10	2,00	1,59	1,71	285	45,8	72,6	78,2		
2016	2,10	2,00	1,57	1,69	280	44,9	70,5	75,9		
2017	2,07	1,98	1,54	1,67	271	43,7	67,5	73,1		
2018	2,04	1,96	1,54	1,66	280	45,0	69,6	75,0		
2019	2,08	1,99	1,54	1,66	281	45,2	70,2	75,9		
2020	2,06	1,97	1,52	1,65	282	45,3	69,4	75,3		

1) Lam med høstvekt og/eller slaktevekt.

I tabellen er tallene før og etter 2000 ulikt beregnet. Tall f.o.m. 2000 kan sammenlignes.

LANDSOVERSIKT

Tabell 3. Gjennomsnittlige produksjonsresultater per para søye

År	2020	Egne tall
Totalt fødte lam	2,06	
Dødfødt, %	4,1	
Levende fødte lam	2,0	
Tapt inne, %	3,4	
Tapt på vårbete, %	1,0	
Registrert tapt på sommerbeite %	3,6	
Antatt tapt på sommerbeite %	10,5	
Tapt på høstbete %	0,7	
Gjennomsnitt lammedato	26.04.2020	
Gjennomsnitt fødselvekt, kg	4,8	
Gjennomsnitt várvekt, kg	20,2	
Gjennomsnitt høstvekt, kg	43,4	
Gjennomsnitt korr.høstvekt, kg	45,3	
Gjennomsnittlig slaktevekt, kg	19,7	
Gjennomsnittlig korsslaktevekt, kg	20,1	
Tilvekst fødsel - vår, g/dag	332	
Tilvekst vår - høst, g/dag	257	
Tilvekst fødsel - høst, g/dag	282	
Tilvekst fødsel - slakt, g/dag	111	
Alder vårvékt	46	
Alder høstvekt	137	
Alder slaktevekt	157	
Slaktekasse	R	
Fettgruppe	2 +	
Lam om høsten uten kopplam	1,52	
Lam om høsten med kopplam	1,65	
Avdrått, kg	66,5	
Avdrått, korrigert kg	69,4	
Avdrått, kg m/kopplam	71,9	
Avdrått korrigert, kg m/kopplam	75,3	

Kopplam er ikke inkludert i vekter og tilvekster. Vekter og tilvekster for kopplam finnes i tabell 4

Tabell 4. Produksjonsresultater for kopplam

År	2020	Egne tall
Tapt inne, %	5,7	
Tapt på vårbete, %	1,3	
Registrert tapt på sommerbeite, %	3,5	
Antatt tapt på sommerbeite, %	9,6	
Tapt på høstbete %	1,2	
Gjennomsnitt fødselvekt, kg	4,3	
Gjennomsnitt várvekt, kg	19,8	
Gjennomsnitt høstvekt, kg	40,9	
Gjennomsnitt korr.høstvekt, kg	45,6	
Tilvekst fødsel - vår, g/dag	331	
Tilvekst vår - høst, g/dag	274	
Tilvekst fødsel - høst, g/dag	292	
Gjennomsnittlig slaktevekt, kg	19	
Slaktekasse	R	
Fettgruppe	2+	
Antall slakt	47 616	

MEDLEMSOVERSIKT OG BESETNINGSSTRUKTUR

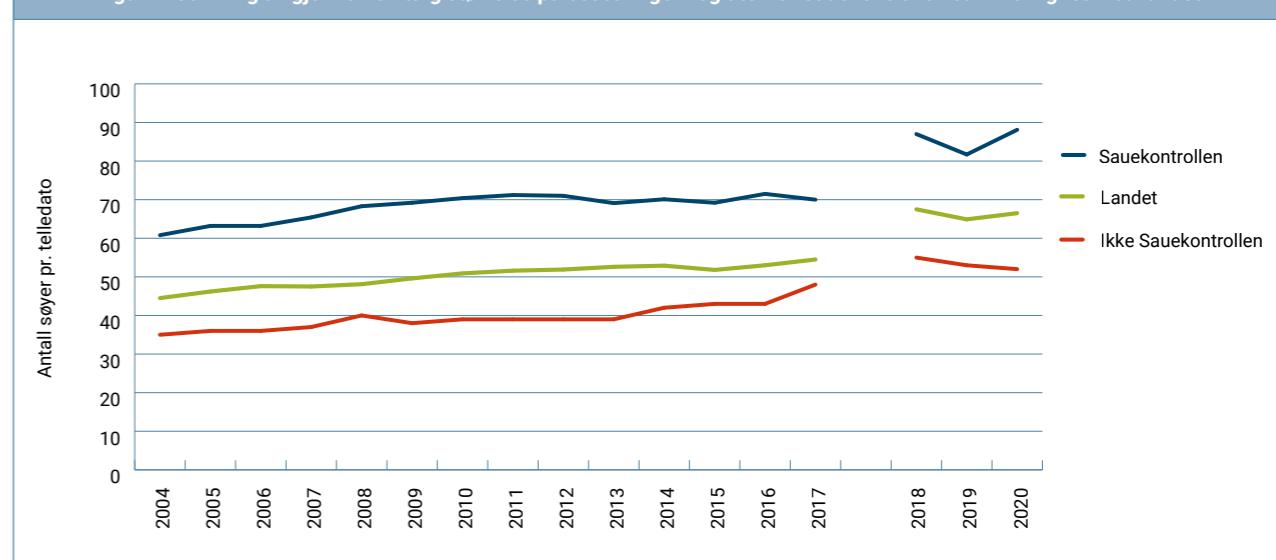
Tabell 5. Fylkesvis tilslutning av medlemmer og sører i Saukontrollen

Fylke	Besetninger i Saukontrollen	Sører i Saukontrollen	Tilslutning sører	Tilslutning besetninger
Agder	262	16 515	46,6	36,7
Innlandet	983	93 023	66,4	55,0
Møre og Romsdal	358	23 700	42,6	34,4
Nordland	299	40 031	50,6	34,6
Rogaland	887	87 297	46,5	36,4
Troms og Finnmark	236	29 706	54,9	42,7
Trøndelag	586	60 779	58,5	46,5
Vestfold og Telemark	200	13 316	57,5	42,1
Vestland	1 109	72 163	42,1	31,0
Viken	454	37 442	67,9	49,0
Landet	5 378	474 067	52,3	39,4

Tilslutning er beregnet som andel sører og medlemmer i Saukontrollen av det som det er søkt produksjonstilskudd på pr. telledato (Til 2018:31/12, fra og med 2018: 1/3).

Oslo vises ikke på grunn av for lite datagrunnlag.

Figur 1. Utvikling av gjennomsnittlig størrelse på besetninger i og utenfor Saukontrollen sammenlignet med landet

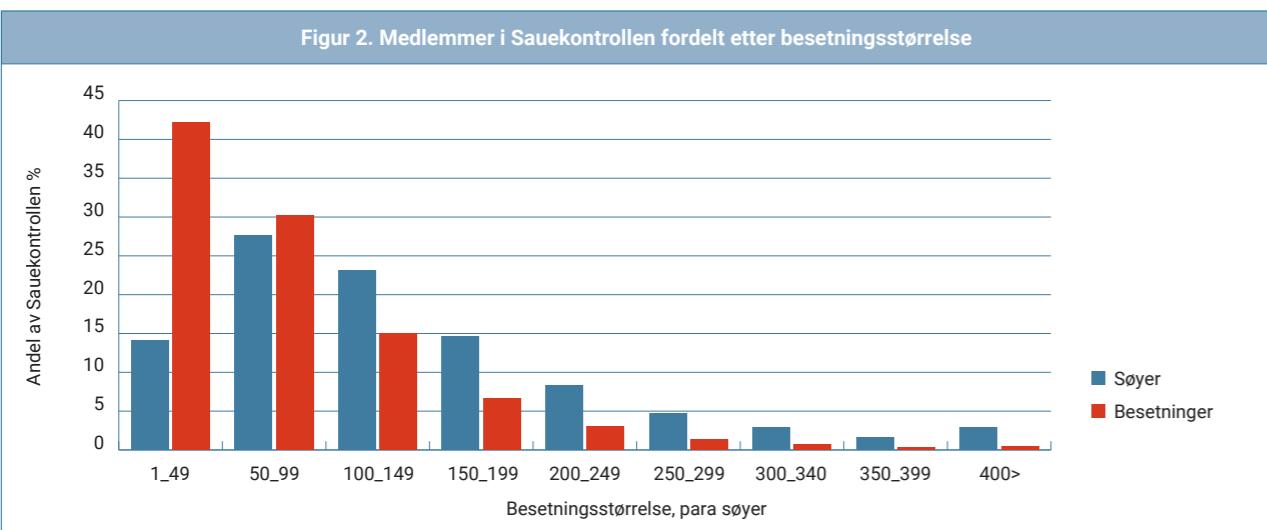
Brudd i linjen mellom 2017 og 2018 skyldes endring i telledato og hvilke dyr som telles på telledatoen. Før 2018: Besettingsstørrelse = sører > 1 år pr telledato 31/12. Fra 2018: besettingsstørrelse = alle innmeldte sører (inkl. søyelam) pr telledato 1/3.

RASEFORDELING

Tabell 7. Rasefordeling

Rase	Antall para sører	Andel %
Norsk kvit sau	265 026	67,4
Kvit Spælsau	37 540	9,5
Gammalnorsk spælsau	22 269	5,7
Farga spælsau	12 172	3,1
Gammelnorsk sau	9 344	2,4
Norsk pelssau	8 663	2,2
Blæset	4 638	1,2
Texel	4 263	1,1
Svartfjes	3 963	1,0
Suffolk	3 922	1,0
Dala	3 381	0,9
Rygja	2 871	0,7
Krysning	2 785	0,7
Sjeviot	2 752	0,7
Grå trønder	2 215	0,6
Nor-X	1 856	0,5
Ukjent rase	1 561	0,4
Steigar	1 237	0,3
Fuglestadbroket	1 170	0,3
Charollais	610	0,2
Dorper	410	0,1
Shropshire	350	0,1
Merino	187	0,1
Dorset	73	0
Bluefaced Leicester	71	0
Oxforddown	57	0
Østfrisk melkesau	13	0
Valais Blacknose	11	0
Romney	1	0
Totalt	393 411	100

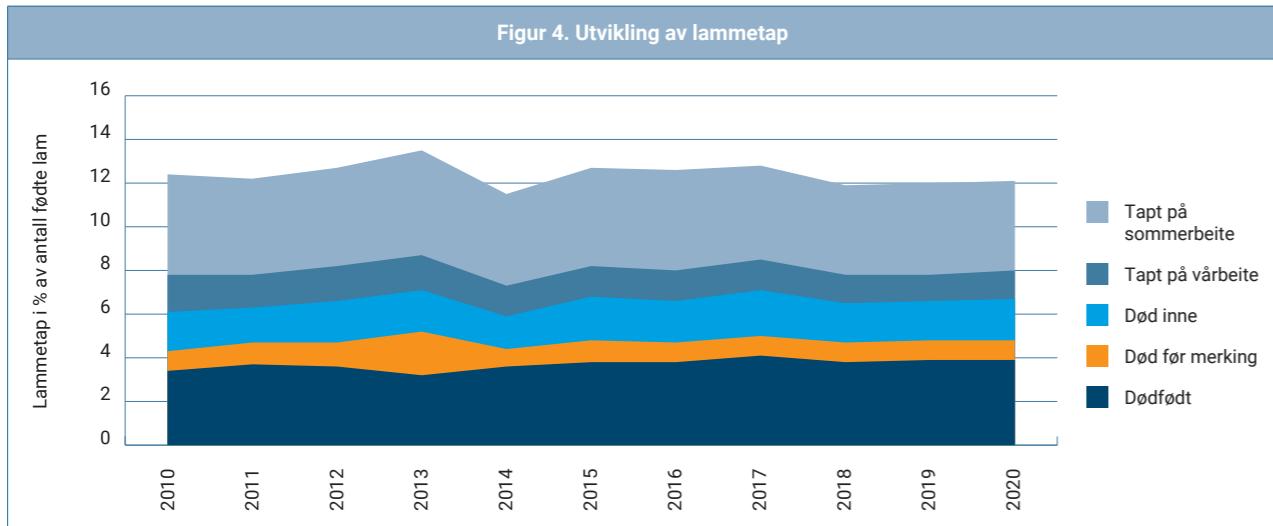
Figur 2. Medlemmer i Sauekontrollen fordelt etter besettingsstørrelse

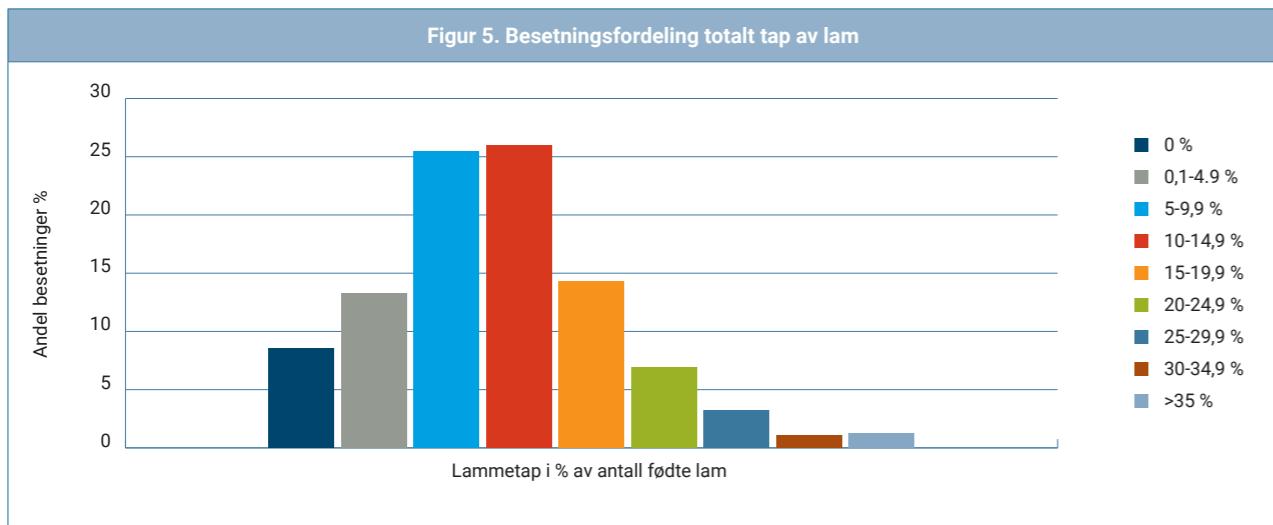
Tabell 6. Andel av voksne sører og gimmer med lam, kasta/tom eller ikke para

	Voksne		Gimre		Totalt
	Antall	Andel	Antall	Andel	
Med lam	297 665	97,6	79 652	84,5	377 317
Kasta/tom	6 703	2,2	9 391	10,0	16 094
Ikke para	619	0,2	5 228	5,5	5 847
Totalt	304 987	100	94 271	100	399 258

Merk at tapsprosenten er beregnet ut fra antall fødte lam, ikke ut fra risikopopulasjon.

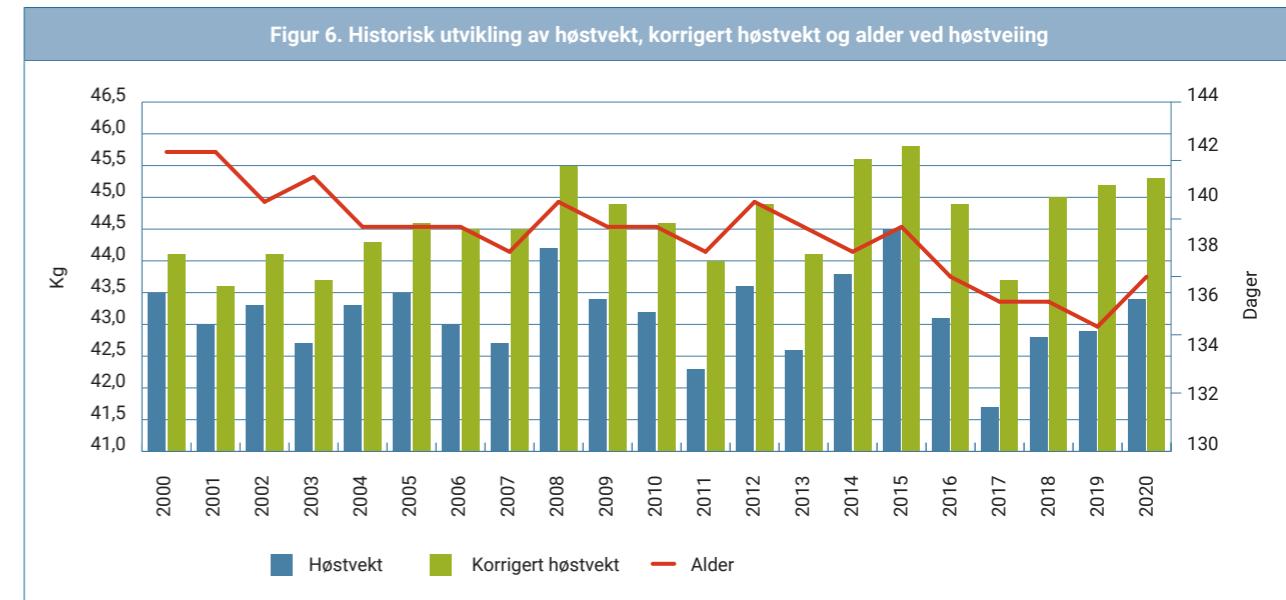

Merk at tapsprosenten er beregnet ut fra antall fødte lam, ikke ut fra risikopopulasjon.

TILVEKST OG HØSTVEKTER

Tabell 12. Oversikt over antall og andel av lammene som får ulike vekter registrert.				
	Fødselsvekt	Vårvekt	Høstvekt	Slaktevekt
Antall med vekt	409 771	281 238	546 494	531 532
Andel veid %	54	38	83	81

Andelen er beregnet ut fra de som i teorien kunne ha blitt veid på tidspunktet. Fødselsvekt på dødfødte og døde før merking er ikke inkludert her.

Kopplam er ikke inkludert.

AVDRÅTT

Tabell 13. Vekter og tilvekst fylkesvis

Fylke	Vårvekt, kg	Høstvekt, kg	Korr.høstvekt, kg	Gj.alder vårvikt	Gj.alder høstvikt	Fødsel - vår, g/dag	Vår - høst, g/dag	Fødsel - høst, g/dag
Agder	19,4	42,0	43,1	44	140	329	246	267
Innlandet	18,6	43,4	46,2	42	133	330	274	289
Møre og Romsdal	19,9	43,1	42,9	47	145	318	240	265
Nordland	15,5	44,2	45,7	38	139	281	263	286
Rogaland	23,1	42,9	45,0	52	136	347	242	280
Troms og Finnmark	15,2	43,8	47,3	33	130	306	305	298
Trøndelag	17,7	41,8	43,8	40	137	317	249	271
Vestfold og Telemark	20,9	42,7	45,1	48	135	331	255	281
Vestland	22,1	45,2	45,5	51	144	342	253	283
Viken	19,8	42,8	45,9	46	132	324	267	287
Landet	20,2	43,4	45,3	46	137	332	257	282

Kopplam er ikke inkludert i tabellen.

Oslo vises ikke på grunn av for lite datagrunnlag.

Tabell 15. Avdrått fylkesvis

Fylke	Antall sører	Avdrått, kg			Korrigert avdrått, kg		
		Para søye	Voksen	Gimre	Para søye	Voksen	Gimre
Agder	13 359	62,2	68,4	42,8	63,9	70,0	44,8
Innlandet	78 237	68,3	75,0	48,1	72,8	79,8	51,8
Møre og Romsdal	18 770	61,8	66,5	44,4	61,5	65,9	44,9
Nordland	34 009	62,2	68,6	41,1	64,4	70,9	42,8
Rogaland	71 160	67,2	72,3	49,6	70,4	75,4	53,1
Troms og Finnmark	24 539	65,7	71,5	44,8	70,9	77,2	48,6
Trøndelag	49 988	61,9	67,3	42,5	64,8	70,3	44,7
Vestfold og Telemark	11 579	67,3	73,7	48,9	70,9	77,6	52,1
Vestland	57 783	72,2	77,4	52,2	72,7	77,7	53,4
Viken	30 484	67,2	73,1	47,4	72,0	78,0	51,7
Landet	389 985	66,5	72,3	47,0	69,5	75,3	49,8

Avdrått er sum høstvikt per para søye. Kopplam teller ikke med.
Oslo vises ikke på grunn av for lite datagrunnlag.

Tabell 14. Vekter og tilvekst rasevis

Rase	Vårvekt, kg	Høstvekt, kg	Korr.høstvekt, kg	Gj.alder vårvikt	Gj.alder høstvikt	Fødsel - vår, g/dag	Vår - høst g/dag	Fødsel - høst, g/dag
Bluefaced Leicester	23,1	42,1	45,9	45	128	391	225	283
Blæset	20,6	43,0	44,5	48	139	324	245	274
Charollais	20,1	42,3	44,0	45	137	330	234	271
Dala	20,4	42,9	44,2	45	139	320	231	271
Dorper	18,1	39,4	39,1	53	146	251	199	238
Dorset	23,8	45,2	46,3	50	136	370	249	289
Farga spælsau	20,4	41,6	42,3	50	142	319	232	263
Fuglestadbrogete	20,6	41,5	43,1	48	136	336	232	269
Gammelnorsk spælsau	16,1	36,4	37,0	45	142	266	210	228
Gammelnorsk sau	13,7	29,1	29,3	48	144	215	163	179
Grå trønder	17,9	38,7	39,7	51	141	279	220	245
Krysning	17,9	40,4	42,1	43	137	307	236	263
Kvit spælsau	19,0	42,1	43,3	45	140	319	244	269
Merino	16,7	38,1	37,1	37	149	314	233	221
Norsk kvit sau	20,6	44,4	46,7	46	136	341	266	291
Norsk pelssau	19,2	41,1	42,7	47	138	313	239	265
Nor-X	19,2	41,9	44,7	43	133	329	247	276
Oxforddown	17,9	37,9	34,6	38	158	347	162	209
Rygja	22,6	42,8	43,7	51	139	346	238	274
Shropshire	17,7	38,2	41,5	43	131	293	226	256
Sjeviot	20,1	42,7	42,8	47	145	330	237	261
Steigar	13,8	42,4	43,5	30	140	307	253	266
Suffolk	20,4	41,3	43,7	45	135	332	248	268
Svartfjes	20,3	38,4	39,4	53	140	295	206	240
Texel	22,0	41,3	44,5	50	131	335	240	275
Ukjent rase	20,5	40,5	42,7	49	136	328	239	268
Landet	20,2	43,4	45,3	46	137	332	257	282

Rase i tabellen viser til lammets rase.

Rasene Romney, Valais Blacknose og Østfrisk melkesau vises ikke på grunn av for lite datagrunnlag.

Foto: Animalia/Grethe Ringdal

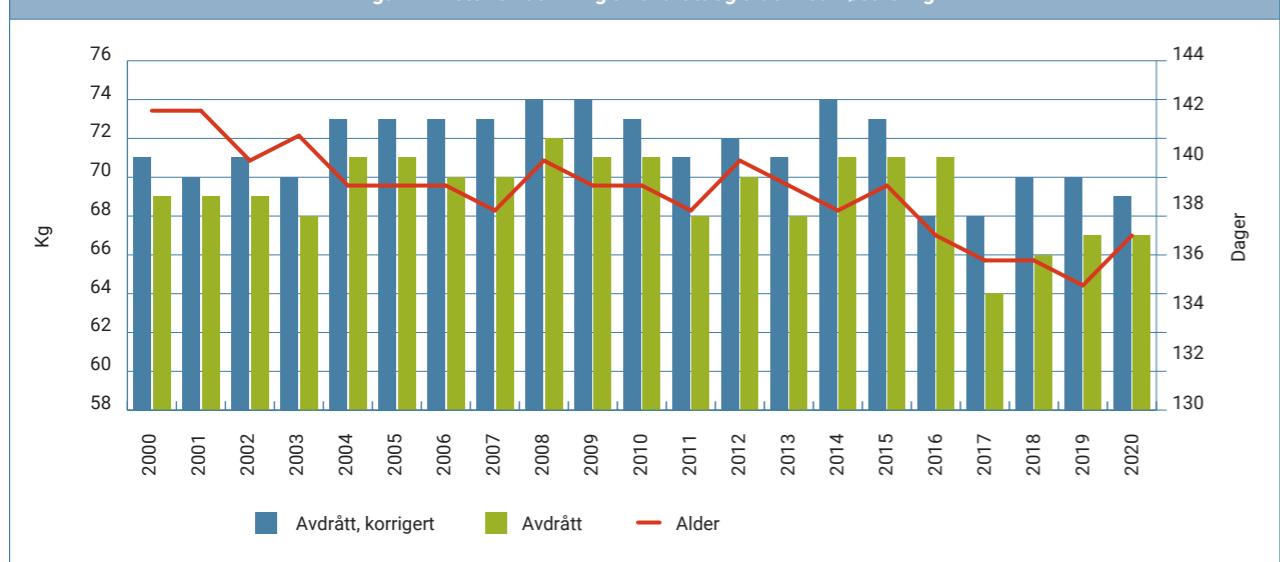
Tabell 16. Avdrått rasevis

Rase	Avdrått, kg			Korrigert avdrått, kg		
	Para søye	Voksen søye	Gimre	Para søye	Voksen søye	Gimre
Bluefaced Leicester	65,3	75,3	52,4	71,1	80,9	58,9
Blæset	61,6	68,3	40,2	63,6	70,3	42,4
Charollais	62,6	66,9	41,1	65,0	69,0	45,5
Dala	58,1	61,9	34,2	59,8	63,6	35,6
Dorper	41,8	54,5	26,8	41,5	53,6	27,2
Dorset	67,8	74,1	23,7	69,4	75,6	26,4
Farga spælsau	62,9	69,2	40,8	63,9	70,4	41,6
Fuglestadbrogete	56,1	62,6	37,4	58,2	64,2	41,0
Gammelnorsk spælsau	49,1	53,2	30,1	49,9	53,9	31,3
Gammelnorsk sau	34,4	36,0	19,7	34,6	36,3	19,1
Grå trønder	50,6	55,5	28,6	52,0	56,9	30,0
Kvit spælsau	64,9	70,6	43,8	66,6	72,4	45,6
Merino	40,1	50,6	10,6	39,1	49,4	9,9
Norsk kvit sau	70,3	76,8	50,2	73,9	80,4	53,4
Norsk pelssau	60,8	67,6	40,9	63,2	70,1	42,6
Nor-X	66,4	69,3	41,6	70,9	73,8	46,5
Oxforddown	60,3	61,2	57,7	55,0	56,7	50,4
Rygja	64,5	68,5	45,6	65,9	69,6	48,2
Shropshire	50,8	53,5	32,3	55,3	58,3	34,9
Sjeviot	64,0	67,6	44,1	64,2	67,6	45,7
Steigar	55,1	61,8	34,6	56,6	63,3	36,1
Suffolk	59,7	64,9	35,2	63,1	68,4	37,8
Svartfjes	46,1	50,1	28,7	47,4	51,1	30,7
Texel	59,8	64,8	40,8	64,5	69,8	44,3
Ukjent rase	59,5	62,1	44,3	62,7	65,2	48,2
Landet	66,5	72,3	47,0	69,5	75,3	49,8

Avdrått er sum høstvekt per para søye. Tabellen er fordelt etter rase på søya. Kopplam teller ikke med.

Rasene Romney, Valais Blacknose og Østfrisisk melkesau vises ikke på grunn av for lite datagrunnlag. De teller likevel med i landsverdiene.

Figur 7. Historisk utvikling av avdrått og alder ved høstveiing

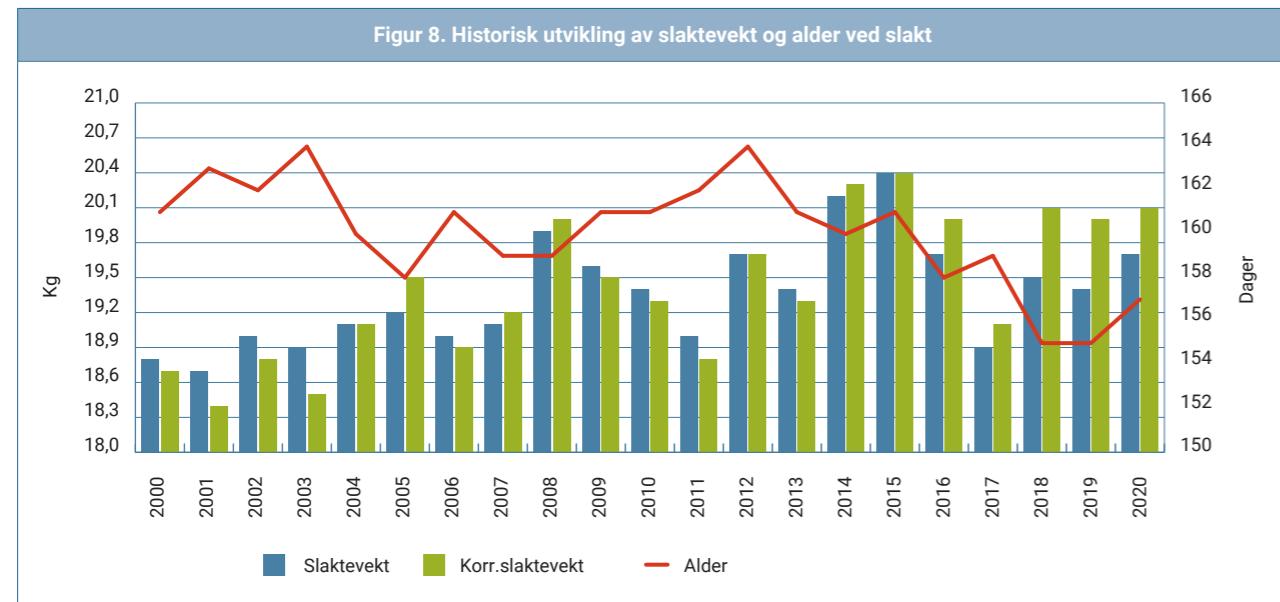

Avdrått inkluderer lam med høstvekt og/eller slaktevekt. Kopplam teller ikke med.

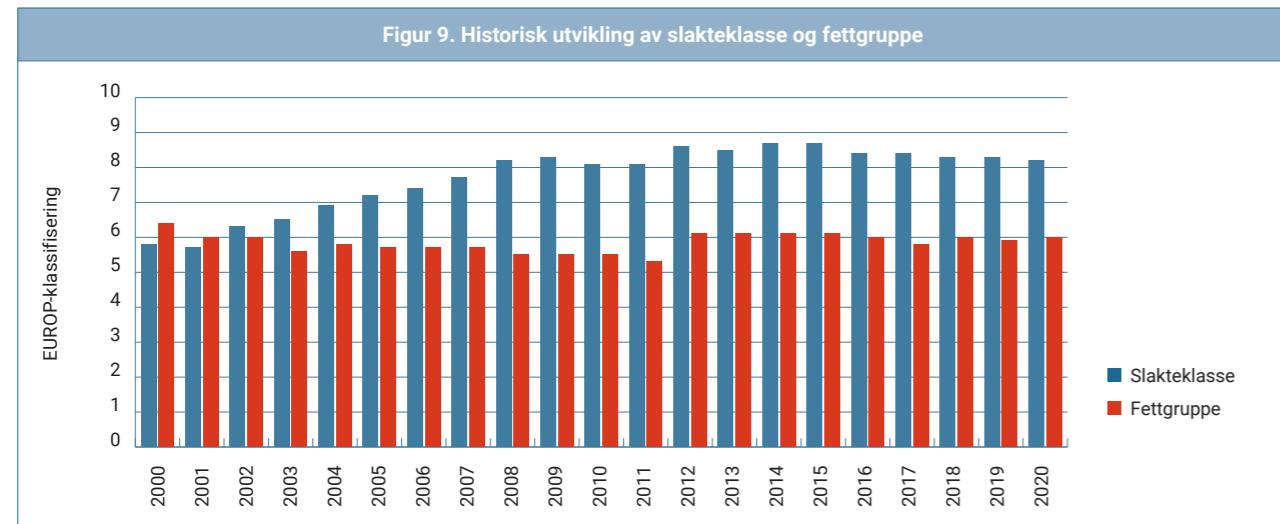

Foto: Animalia/Grethe Ringdal

SLAKTERESULTATER

Korrigert slaktevekt er korrigert med slaktetilvekst på 110 g/dag til 160 dagers alder. Kun lam slaktet i fødselsåret er inkludert i grafen.

EUROP-klassifiseringen gis et tall (fra 1-15) i Saukontrollen for å kunne beregne gjennomsnittsverdier. P=1, P=2, P+=3 osv. Det samme gjelder gjennomsnittlig fettgruppe (fra 1-15). 1=1-, 2=1, 3=1+ osv.

Tabell 17. Slaktevekt, slaktekasse og fettgruppe for lam levert av ikke-medlemmer og medlemmer av Saukontrollen

	Antall lam	Slaktevekt, kg	Slaktekasse	Fettgruppe	Antall lammeslakt per leverandør
Medlem	617 749	19,4	R (8,1)	2+ (5,9)	109
Tidligere medlem	79 927	18,9	R (7,9)	2+ (6,0)	76
Ikke-Medlem	351 091	17,4	R- (7,3)	2+ (5,9)	50

Datagrunnlaget for tabellen avviker fra den øvrige statistikken i årsmeldingen da tallene stammer fra klassifiseringsstatistikk for alle lammeslakt i landet (1 048 767 stk i 2020)

Tabell 18. Slakteresultater for lam født 2020, gruppert på alder ved slakt

Alder, dager	Antall slakt	Tilvekst fødsel - slakt, g/dag	Slaktevekt, kg	Slaktekasse	Fettgruppe	Slakteverdi, kr
< 101	4 815	189	16,3	8,8 (R+)	6,5 (3-)	691
101-120	24 137	155	20,2	8,7 (R+)	6,0 (2+)	897
121-130	44 519	144	20,6	8,6 (R+)	5,9 (2+)	900
131-140	75 100	134	20,7	8,5 (R+)	6,0 (2+)	880
141-150	92 882	124	20,5	8,4 (R)	6,0 (2+)	844
151-160	85 357	114	20,0	8,3 (R)	6,0 (2+)	793
161-170	67 476	103	19,3	8,1 (R)	6,0 (2+)	741
171-250	134 105	85	18,2	7,8 (R)	6,0 (2+)	675
> 250	3 160	62	18,9	7,5 (R)	5,9 (2+)	723
Gj.sn.	531 551	111	19,6	8,3 (R)	6,0 (2+)	790

Foto: Animalia/Grethe Ringdal

Tabell 19. Slakteresultater for lam født 2020 for ulike kullstørrelser ved fødsel, kjønn og kopplam

Burd født	Antall slakt	Tilvekst fødsel - slakt, g/dag	Slaktevekt, kg	Klasse	Fettgruppe	Verdi, kr
Enkling	40 396	117	20,3	8,2 (R)	6,2 (2+)	805
Tvilling	242 001	108	19,2	8,1 (R)	5,8 (2+)	756
Trilling	157 376	110	19,5	8,4 (R)	5,8 (2+)	777
Firling+	32 912	114	19,8	8,6 (R+)	5,8 (2+)	800
Kopplam	44 085	120	18,7	8,4 (R)	6,1 (2+)	775
Søyelam	197 071	102	18,7	8,3 (R)	6,1 (2+)	730
Vêrlam	275 614	115	19,9	8,2 (R)	5,7 (2+)	799

Tabell 20. Slakteresultater for lam født 2020 for ulike kullstørrelser om høsten

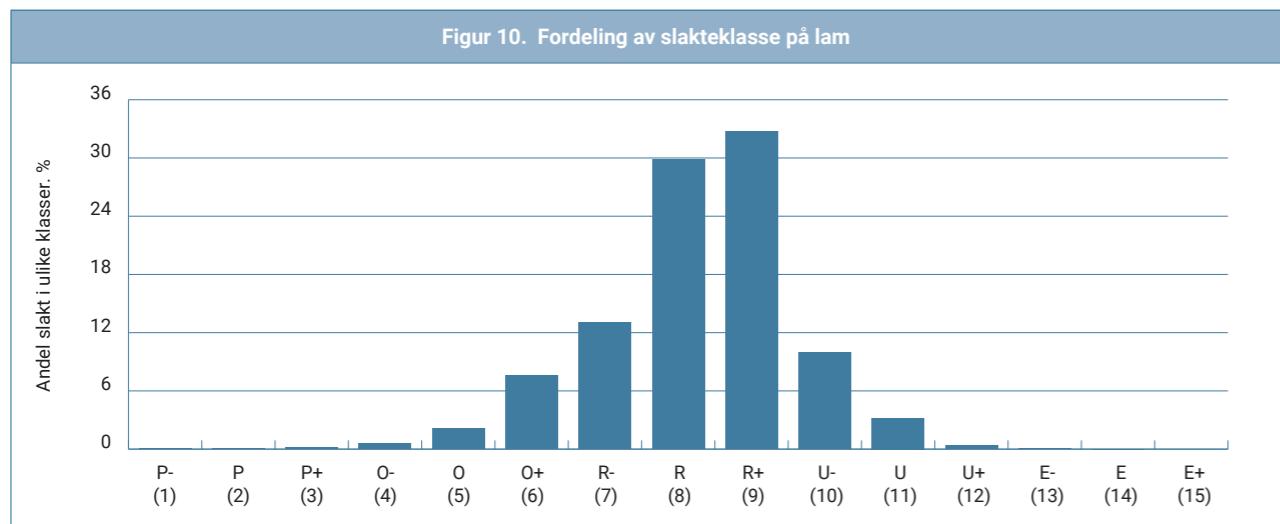
Burd høst	Antall slakt	Tilvekst fødsel - slakt, g/dag	Slaktevekt, kg	Slaktekasse	Fettgruppe	Verdi, kr
Enkling	68 595	119	20,8	8,4 (R)	6,2 (2+)	841
Tvilling	263 055	113	20,0	8,4 (R)	5,9 (2+)	810
Trilling	59 641	109	19,6	8,4 (R)	5,9 (2+)	794
Firling +	2 395	112	19,9	8,6 (R+)	6,0 (2+)	809

Tabell 21. Slakteresultat for lam født 2020 gruppert etter mors alder

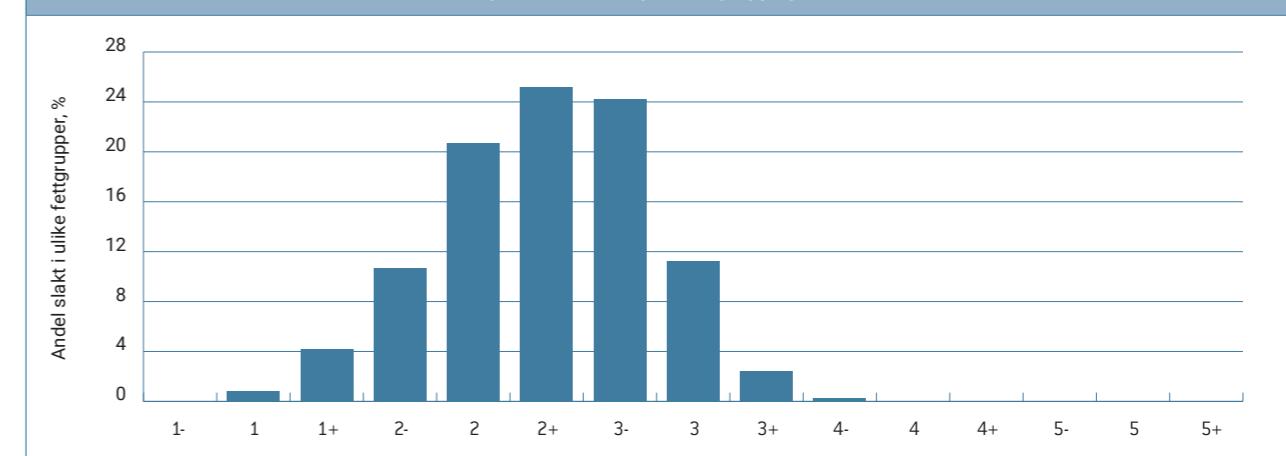
Mors alder	Antall slakt	Tilvekst fødsel - slakt, g/dag	Slaktevekt, kg	Klasse	Fettgruppe	Slakteverdi, kr
1 år	78 927	107	19,4	8,4 (R)	5,9 (2+)	771
2 år	100 367	111	19,8	8,3 (R)	5,9 (2+)	797
3 år	97 841	113	20,0	8,3 (R)	5,9 (2+)	809
4 år	82 993	113	20,0	8,2 (R)	6,0 (2+)	806
5 år	60 067	111	19,7	8,2 (R)	6,0 (2+)	794
6 år	37 642	108	19,4	8,0 (R)	6,0 (2+)	773
7 >	26 098	101	18,5	7,8 (R)	6,1 (2+)	724
Gj.sn.	483 935	110	19,7	8,2 (R)	6,0 (2+)	790

Kopplam teller ikke med.

Figur 10. Fordeling av slaktekasse på lam

Figur 11. Fordeling av fettgruppe på lam

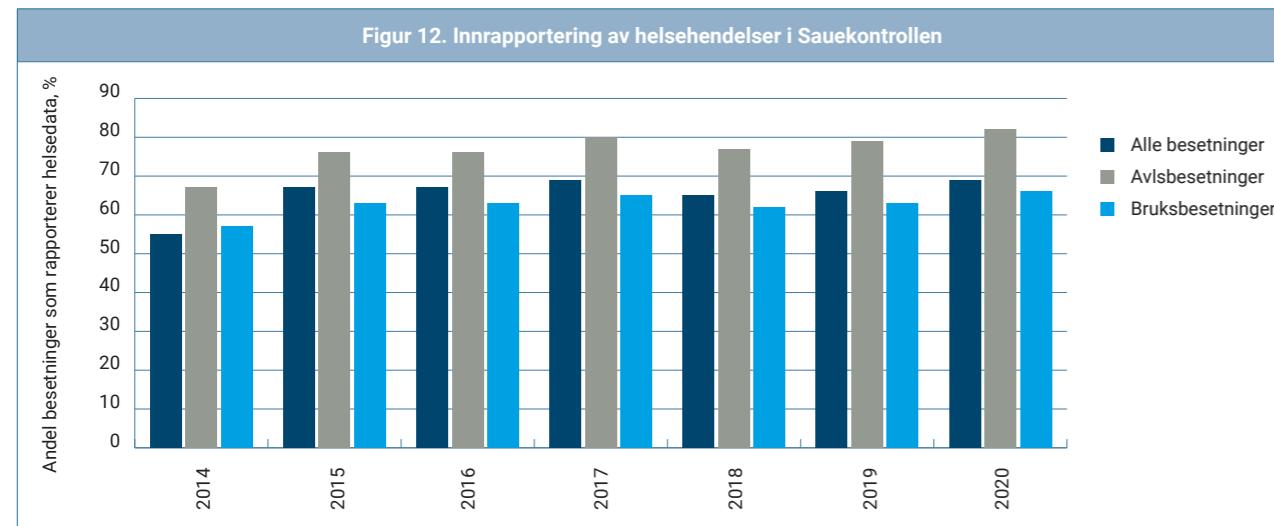
Tabell 22. Klassifiseringsresultater per rase

Rase	Antall slakt	Slaktevekt, kg	Slaktekasse	Fettgruppe
Bluefaced Leicester	321	19,1	8,0 (R)	6,6 (3-)
Blæset	5 933	18,5	7,5 (R)	6,7 (3-)
Charollais	1 127	18,6	8,1 (R)	6,5 (3-)
Dala	3 137	18,2	7,4 (R-)	6,2 (2+)
Dorper	1 610	18,1	8,1 (R)	6,5 (3-)
Dorset	77	20,9	8,7 (R+)	7,1 (3-)
Farga spælsau	17 543	17,8	7,2 (R-)	6,3 (2+)
Fuglestadbroket	1 687	18,6	7,5 (R)	6,5 (3-)
Gammelnorsk spælsau	23 920	15,0	6,0 (0+)	6,3 (2+)
Gammelnorsk sau	7 876	11,8	5,7 (0+)	6,0 (2+)
Grå trønder	2 857	16,1	6,8 (R-)	6,2 (2+)
Krysning	1 359	16,9	7,1 (R-)	5,8 (2+)
Kvit Spælsau	47 022	18,6	7,5 (R)	6,1 (2+)
Merino	138	17,4	6,7 (R-)	5,6 (2+)
Norsk kvit sau	375 460	20,6	8,7 (R+)	5,9 (2+)
Norsk pelssau	12 075	17,5	6,9 (R-)	6,3 (2+)
Nor-X	2 412	20,4	9,0 (R+)	6,0 (2+)
Oxforddown	203	15,4	6,5 (R-)	6,6 (3-)
Rygja	3 742	18,6	7,6 (R)	6,5 (3-)
Shropshire	276	17,5	8,0 (R)	7,2 (3-)
Sjeviot	3 002	18,3	7,8 (R)	6,7 (3-)
Steigar	2 219	18,3	7,6 (R)	5,9 (2+)
Suffolk	4 942	17,9	7,6 (R)	6,4 (2+)
Svartfjes	3 443	15,5	6,8 (R-)	6,5 (3-)
Texel	7 300	19,9	8,9 (R+)	6,0 (2+)
Ukjent rase	1 791	19,3	8,0 (R)	6,0 (2+)
Totalt	531 551	19,6	8,3 (R)	6,0 (2+)

Rasene Finsk landrase, Østfrisisk mjølkesau og Valais Blacknose er vises ikke på grunn av for lite datagrunnlag. De teller med i totalt.

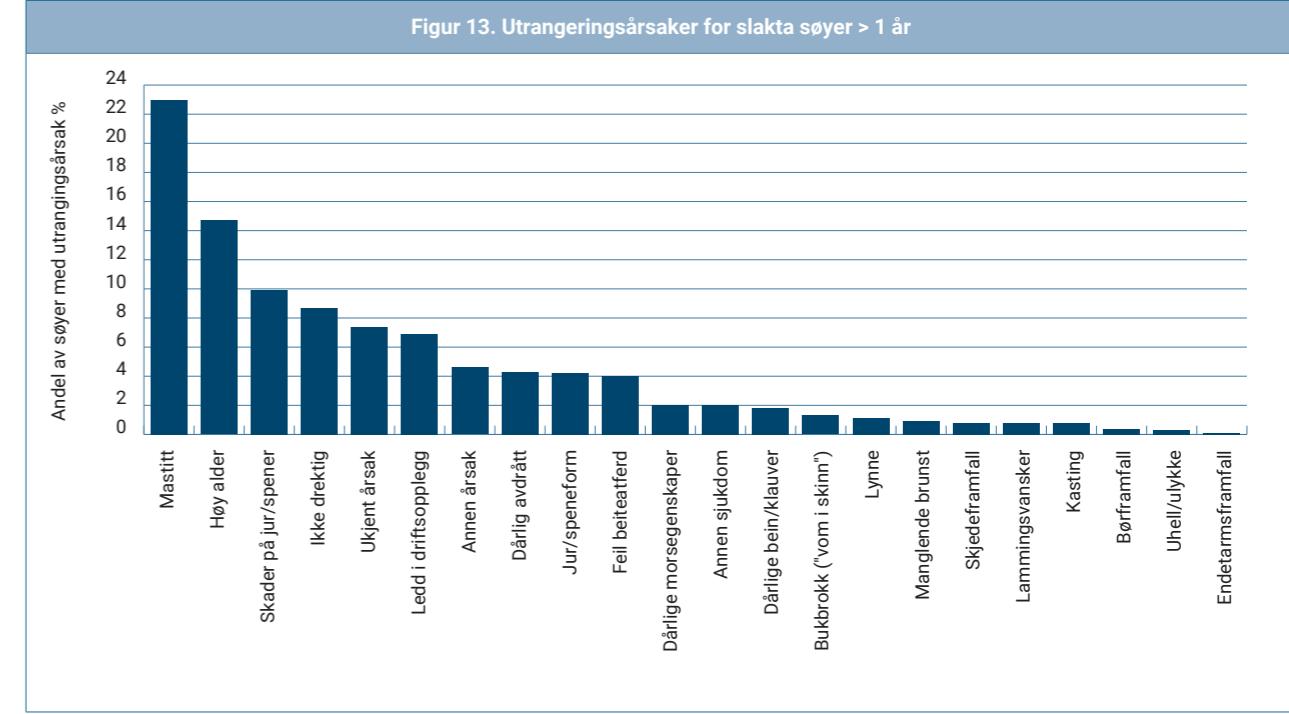
HELSEOPPLYSNINGER I SAUEKONTROLLEN

Data fra Sauekontrollen er det viktigste verktøyet vi har for å få oversikt over sjukdomsforekomsten i norske sauebesetninger. En slik oversikt er viktig for driften til den enkelte produsent, men er også avgjørende for de som skal arbeide med sauhelse gjennom avl, forskning eller overvåkning. Sauekontrolldata brukes i dag til å se på blant annet risikofaktorer for enkelte sjukdommer og for å beregne arvbarhet av produksjonsegenskaper.

Tabell 23. Utvikling i innrapporterte helseopplysninger i Sauekontrollen

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Antall besetninger totalt	3 844	4 206	4 518	4 766	4 929	4 946	5 092
Antall besetninger med helseopplysninger	2 325	2 798	3 025	3 271	3 203	3 273	3 519
Andel besetninger med helseopplysninger (%)	60	67	67	69	65	66	69
Antall avlsbesetninger i Sauekontrollen	1 276	1 265	1 228	1 170	1 121	1 049	984
Antall avlsbesetninger med helseopplysninger	857	957	939	934	859	833	803
Andel avlsbesetninger med helseopplysninger (%)	67	76	76	80	77	79	82
Antall sører i Sauekontrollen	303 451	341 872	370 614	391 020	392 851	387 161	399 456
Totalt antall sjukdomsregistreringer	16 768	24 406	32 148	37 325	44 569	49 302	30 561
Totalt antall forebyggende behandlinger	198 899	278 778	342 787	297 975	255 648	250 062	288 513

I grafen inngår kun sører slaktet i 2020 som har fått registrert utrangeringsårsak (57 508 sører). Disse utgjør 57 % av sørerne som ble slaktet i 2020.

Foto: Animalia/Grethe Ringdal

Foto: Animalia/Grethe Ringdal

PRODUCTION RESULTS IN HERDS REPORTING TO THE NORWEGIAN SHEEP RECORDING SYSTEM

The Norwegian Sheep Recording System was established in the 1950's. It provides a "best practice tool" in order to improve performance in the livestock and in selection of breeding animals. Approximately 40 % of Norwegian sheep farms and 52 % of all ewes reporting herd productions results.

Tabell 24. Mean production results, mated ewes 2020

Year	2020
Lambs born (liveborn + stillborn)	2,06
Stillborn, %	4,1
Liveborn lambs	2,0
Lamb mortality indoor, %	3,4
Lamb mortality spring pasture, %	1,00
Registered lamb mortality summer pasture,% ¹⁾	3,6
Estimated lamb mortality summer pasture, % ²⁾	10,5
Lamb mortality autumn pasture %	0,7
Avg. date of birth	26.04.2020
Birth weight, kg	4,8
Spring weight, kg	20,2
Weaning weight, kg	43,4
Adjusted weaning weight, kg – corrected to 145 days of age	45,3
Slaughter weight, kg	19,7
Adjusted slaughter weight, kg (corrected to 160 days of age)	20,1
Growth birth - springpasture, gram/day	332
Growth springpasture – weaning, gram/day	257
Growth birth - weaning, gram/day	282
Growth birth - slaughter, gram/day	111
Age at springweight, days	46
Age weaning weight, days	137
Age at slaughter, days	157
EUROP slaughter class	R
EUROP fatgroup	2+
Lambs weaned per ewe (bottle raised lambs excluded), nbr	1,52
Lambs weaned per ewe (bottle raised lambs included), nbr	1,65
Kg weaned per ewe (bottle raised lambs excluded), kg	66,5
Adjusted kg weaned per ewe (bottle raised lambs excluded), kg	69,4
Kg weaned per ewe (bottle raised lambs included), kg	71,9
Adjusted kg weaned per ewe (bottle raised lambs included), kg	75,3

1) Lamb registered as lost summer pasture.

2) Lamb registered as lost summer pasture plus registered lamb without autumn or slaughter weight.

Animalia AS
Lørenveien 38
Postboks 396 Økern
0513 Oslo
Telefon: 23 05 98 00
E-post: animalia@animalia.no
animalia.no

SAUEKONTROLLEN

Sauekontrollen er en landsomfattende husdyrkontroll for sau. Kontrollen er tilgjengelig for alle saueprodusenter i Norge, og bidrar med lønnsomme løsninger til over 5 300 fornøyde bønder over hele landet. Bli med på laget du også!

Medlemskapet ditt organiseres gjennom slakteriene og gir deg følgende fordeler:

- Bedre oversikt over dyrenes helsestatus, tilvekst, slaktekvalitet og fruktbarhetsresultater
- Forenklet driftsplanlegging og produksjonsstyring
- Tilgang til raskt og brukervennlig styrings- og analyseverktøy
- Gode noteringslister og nytteige rapporter
- Økt lønnsomhet og store tidsbesparelser
- Sauekontrollen er grunnlaget for avlsarbeidet på sau i Norge
- Gratis app som kan brukes uten netttilgang

For å bli medlem gå til animalia.no eller kontakt slakteriet du leverer til.

Følg oss på vår Facebookside Sauekontrollen.

Har du spørsmål kontakt oss på: bukerstotte@animalia.no
